

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: landesbibliothek(at)ooe.gv.at

Telephone: +43(732) 7720-53100

Po něm tu působil Izák Fischl (1840—1870), Šalomon Podwinetz (1870—1872), dr. El. Singer (1872—1877), dr. El. Wolf (1877—79), dr. Em. Lambert, Eduard Schulhof, dr. Hirsch, Brunner, Salomon Spitz (1904—1915), Mořic Šimko (1915).

Učitelé: M. A. Brod, Leopold Altschul (1866).

Matriky: Úryvky matrik zachované pocházejí z r. 1740. Správně vedené a úplně zachované matriky datují se od r. 1839.

Nadace. Hojně nadace byly učiněny v minulých dobách různými osobami. V lidumilnosti vynikl nejvíce Löwy Amsterdamer, obchodník ve V. Zemřel r. 1805, zanechav na tu dobu značné jmění 12.000 fl. k. m., které odkázal obci na její potřeby a na lidumilné účely.

Část jeho jmění, uložená jako nadace, vynáší obci úroků ročně 350 Kč, které jsou každého 1. července od zemské polit. správy obci vypláceny. Mimo to dostávají 2 děti volyňských židovských občanů polotetně (v lednu a v červenci) částku úroků z nadace. Podmínkou však je, že částku tu mohou dostat jen ty děti, jichž rodiče jsou osvobozeni od školního platu.

Nadací bylo dohromady 180. Avšak neuchovaly se všechny a ze zbylých nadací jest obci vypláceno úroků ročně 1900 Kč.

Světová válka.

Světová válka zasáhla rušivě i do našich rodinných poměrů, ač jsme byli vzdáleni od bojišť.

Jako vojáci zemřeli: nadporučík inž. Gustav Fantl, Emanuel Popper, Arnošt Stern z Vlachova Březí, Beno Beck, rodák volyňský, bydlící ve Vídni.

Pod náporu ruských vojsk r. 1914 nastala evakuace Haliče a uprchlíci dozvázeni do západních částí Rakouska válkou přímo nezasažených. Tak bylo 17. listopadu 1914 umístěno ve V. a okolí (větší část ovšem ve V.) 342 uprchlíků židů a 8 katolíků z Bukoviny a východní Haliče (z Tarnobrzegu, Tarnova, Černovic a okolí).

Ubytování byli po karanténě v pracovním sále filiálky fy Joss & Löwenstein ve V., v části bývalé školy židovské a ostatní v soukromých bytech.

Zdejší obec se všemožně přičiňovala, aby zmírnila jejich ubohou situaci, obstarávajíc jim nejnnutnější potraviny a šatstvo, jehož nejvíce darovala fa D. Fantl.

I o duševní blaho bylo postaráno zřízením školy v místnostech bývalé židovské školy. Vyučoval p. rb. Mořic Šimko a sl. učitelka, kterou do V. delegovalo místodržitelství. Při inspekci konané p. prof. Englem dostalo se p. Šimkovi pochvalného dekretu.

Obce, v nichž usazení byli židé a kde již nejsou za dnešní doby, jsou tyto:

Černětice, kde bydlel Adam Kohn.

Češtice, kde bydlely rodiny: Samuel Stein, učitel v Češtících, Ignác Adler, Lederer; David Lederer, poslední žid v Češtících, odstěhoval se do Plzně.

V Češtících byla zřízena modlitebna, v níž se modlívali židé z blízkých vesnic. Čeští židé pohřbívání částečně ve V., částečně ve Čkyni.

Dřešíňko, rodiště Davida Fantla, velkoobchodníka ve V.

Kraselov, kde bydlela rodina Weissova, Matthias Pereles, Jakub Pick, Josef Pereles, pekař, Leopold Drucker.

Nihošovice, byly bydlíště Leop. Pichlera.

Přečín, kde bydlel p. Klein, jehož manželka zemřela tam r. 1927.

Přechovice byly domovem pana Kohna.

Z uvedených dat pozorujeme, že židé z obvodu volyňského se stěhují do rušných měst. Památky po bývalých židovských obcích, jako hřbitovy a kostely i archivy předány do péče židovské obce ve V. (v Hosticích hřbitov, v Dubu u Vodňan hřbitov, ve Vlachově Březí hřbitov a archiv).

Vše svědčí o tom, že ž. o. volyňská rok co rok počtem upadá, a že v dohledné době stihne ji takový osud, jaký se stal údělem obcím v Hosticích, Dubu, ve Vlachově Březí a ve Čkyni.

K dějinám židů volyňských připojujeme také dějiny židů v Hosticích u V., v Dubu u Vodňan a ve Vlachově Březí, ovšem jen kuse, dle zpráv žijících osob, které v těchto obcích dosud bydlí.

Chceme tím pouze doplniti obraz života židů v minulosti i přítomnosti v této krajině.

VLACHOVO BŘEZÍ.

V pamětní knize města V. B. čteme:

„Vlachobřezské ghetto neboli židovská osada stávala tu již od staletí. Počátky sahají jistě do XVII. st. Osada založena vrchností a umístěna na panských pozemcích za městečkem při obchodní cestě prachatické. Vystavěno 12 domů do čtverce (č. I.—XII.) uprostřed náměstíčka; později vystavěny ještě 2 domky, na vých. straně synagoga a nepatrný špitál židovský. Po r. 1848 vystoupili ze své osádky a rozšířili své obchody po městě. Později odcházeli do světa, čímž počet jejich se zmenšoval. Podle sčítání r. 1717 bylo tu 10 židovských rodin; r. 1826 bylo 21 rodin o 94 duších, r. 1832 zemřelo 12 židů z 96, r. 1860 bylo 112 duší a r. 1900 již jen 38.“

Dle trhové smlouvy z r. 1787 byl koupen pozemek na kostel nebo školu od držitelů velkostatku vlachobřezského knížat z Dittrichsteinu za 50 zl. r.

Místo na hřbitov darováno obci židovské od velkostatku asi před 250 lety.

Pokud bylo možno ze zápisů zjistiti, působili ve V. B. tito rb.: Izidor Schneider do r. 1901, Julius Eisner od r. 1901—1906. Poslední rb. na smlouvu byl S. Neumann od r. 1906 do 31. srpna 1907.

Když přestala zdejší ž. o. existovati, byli přiděleni bývalí členové její k obci volyňské r. 1924. Někteří z nich bydlí v Prachaticích, kde dříve židé osazeni nebyli.

Kostelík židovský byl prodán za 6000 Kč manželům Stuchlým, s tou podmínkou, aby místo nevhodnou budovou nebylo znesvěceno.

Polovina stržené částky za kostelík byla uložena obci volyňskou, aby z úroků ze vkladu potřebné opravy hřbitova byly hrazeny.

R. 1930 jsou ve V. B. pouze 3 rodiny židovské o 7 duších, a to rodina Emila Lederera, vdova Becková a vdova Holubová.

Na vyučování náboženství dojíždí do V. B. p. rb. Mořic Šimko z Volyně.

DUB U VODŇAN.

V této osadě bylo usazeno za starších dob pravděpodobně více židovských rodin, které si tu postavily kostel a zřídily hřbitov. Patrně i tady působil poněkud existenční příčiny, že počtu rodin židovských ubývalo, takže náboženská obec přestala trvati pro nedostatečný počet poplatníků. Proto bývalá náboženská obec v D. byla přivtělena r. 1906 k obci volyňské. Toho času byl ještě malý kostel, který koupil Salomon Dux, jehož vdova tam dosud bydlí.

Tamější hřbitov židovský je dosud v dobrém stavu. Dle nápisů na zachovaných pomnících lze stáří jeho odhadnouti na 180 let.